

Kolamenn

Í bókini Fylking sæst, at von Post í 1894 fær endurnýggja sítt upprunaloyvi og fær eisini meinlík loyvi, sum áður-nevndi fransmaður.

Bløðini Kalmar og Dannebrog vita í 1895 at siga, at von Post hevur vitjað ofta í Føroyum, Suðuroynni, hevur rættindi til kolavinnu og at hon hevur keypt rættindini frá jarðareigarum á staðnum. Loyvisbrævið ásetir, at gongd skal vera komin á ídnaðin í seinasta lagi 1. juli 1897. Eisini verður sagt, at franskir pengamenn eru við í hennara samtaki.

Um vit her leypa eitt sindur, so verður tó hesa tíðina skriva jaliga um hesa vinnuna í Føroyum í svenskum bløðum. Men veruleikin er helst ein annar.

Gongd kom ikki veruliga á arbeiðið, og ásett stóð í loyvisbrævinum, at var ikki gongd í vinnuni í 1897, so duttu loyvini burtur. Men tann 31. august í 1901 fingur loyvini virknaðin aftur, og menn byrjaðu at høgga kol, men bert til heimamarknaðin, so kolaævintýr spurdist onki burtúr. Fransmenn og Kerstin von Post niðurlögdu arbeiðið í 1904.

Enn sigst tó, at onkur jarðarteigur er í Suðuroynni, sum von Post ongantið slapp sær av við, og tí er hendan moldin sostatt óivað ogn hjá onkrum svia. Men um hetta er so, verður kanska ljós varpað á, so hvørt sum arbeiðsbólkurin í handilshølunum miðskeiðis á Tvøroyri finnur fleiri skjøl fram í ljósið.

MYND: D. OLSEN

Ivan Niclasen og Hans Petur Hansen gera her prát og upptøkur við Dánjal av Rana, sum minnst aftur á tíðina, tá grivið varð eftir koli. Upptøkurnar fara fram á loftinum í gomlu læknahúsunum miðskeiðis á Tvøroyri, har Fornminnafelagið í dag heldur til og sýnir fram

Sjónvarpssendingar um kolagrevstur í Føroyum

Ivan Niclasen frá Kringvarpinum tekur sær av at gera søguna um kolagrevstur í Føroyum til sjónvarpssendingar

Ein arbeiðsbólkur í Suðuroynni hevur longi starvast við at dokumentera søguna um kolagrevstur, men tey høvdu eitt ynski um at fáa hetta fram. Og helst til filmstílfar.

Her kom Ivan Niclasen inn í myndina.

– Okkara uppgáva er at finna útav, hvussu vit kunnu laga hetta til sjónvarpssendingar, sigur Ivan Niclasen.

– Ætlandi verður hettar til tvær sendingar. Frá ár 1600 til ár 1900 og so 20. øld, og her hava vit samrøðu við nógvar persónar, nógv eldri fólk, ið minnst tíðina, og sum hava arbeitt í kolavinnuni, sigur Ivan Niclasen, sum ger sendingarnar saman við Hans Peturi Hansen, upptøkumanni.

Teir báðir hava samstarvað nóg og hava drúgvur royndir, og gleða seg eisini til hesa uppgávuna.

– Søgan um kolið er ikki bara søgulig, ella bara søgan um kolið, men hetta hevur eisini havt stóran

samfelagsligan týðning. Tað er hugtakandi at hugsa um, hvussu fremmant hetta er okkum í dag, og hvussu harður gerandisdagurin hevur verið tá, sigur Ivan Niclasen.

– Tað hava eisini verið ringar tíðir, so fleiri í Fámjin, Hvalba og á Tvøroyri hava ikki havt annað val, hóast tað var eitt stríð. Hetta er ein sera drúgv søga, sum skal setast í størri heild, t.d. ídnaðarkolveltingina. Tað er umráðandi at fáa eina heildarfatan av hesi søguni, sigur Ivan Niclasen.

Hann sigur, at tá ein arbeiðir við tilfarinum um kolavinnuna, so fær ein virðing fyri teimum, ið hava havt sín gerandisdag í kolavinnuni.

– Bólkurin aftanfyri hevur eisini gjørt stórt arbeiði, og gjørt nógv fyri at fáa hetta til sjónvarpssending, sigur Ivan Niclasen, sum heldur, at sjónvarpsmiðilin í hesum førinum er minst líka góður, ella betri, enn bókin.

MYND: D. OLSEN

Arbeiðsbólkur, ið dokumenterar tíðina, tá grevstur eftir koli hevði týðning í Føroyum. Á myndini eru Arni Nielsen, Einar Larsen, Jonny Dimon og Tórður Enni. Við í bólkinum eru harumframt Bent Albinus og Rúni Thomsen